SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятайте про Україну!

lo. 130. JERSEY CITY and NEW YORK THURSDAY, JULY 13, 1989 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 13-го ЛИПНЯ 1989 Ч. 130. РІК XCVI

Канцлер Австрії зустрінувся з українцями



На запрошення Союзу Українських Філятелістів Австрії (СУФА), 15-го червня ц.р. прем'єр австрійського уряду, Федеральний канцлер д-р Франц Враніцкі відвідав українську церкву і громаду у Відні. На світлині (зліва): парох української католицької церкви св. ВМ. Варвари у Відні о. митрат д-р Александер Остгайм-Дзерович, канцлер Австрії д-р Ф. Враніцкі, почесний голова СУФА Борис Ямінський і голова СУФА Стефанія Марцінгер-Романишин.

(Світлив: Християн Марцінгер)

Ансамбль „Казка" виступить на Союзівці

Кергонксон, Н.Й. — Тут на оселі УНС Союзівці в суботу, 15-го липня ц.р., відбудеться цікава мистецька програма, як і кожної іншої суботи впродовж цьогорічного вакаційного сезону.

Цим разом виступатиме ансамбль пісні і танку „Казка", який під вмілим музичним керуванням Михайла Дуди і Джова Жуковського та хореографічним вмінням Галі Козак здобуває собі чимраз більшу кількість прихильників.

Їхні виступи є повні енергійного ентузіязму в танку, пісні і гуморі, що включає гуцульські, бойківські та полтавські танки, включно з „Гопаком".

Виступ ансамблю буде в суботу вечором о год. 8:30, а відтак о год. 10-ій розпічнеться забава під звуки оркестри „Зелене жито".

Відбудеться 42-га Конвенція Української Православної Ліґи

Парма, Огайо. — Тут від 19-го до 23-го липня ц.р. Відділ Української Православної Ліґи при парафії св. Володимира влаштовує 42-гу конвенцію УПЛ в рамках котрої плянується цікава та різноманітна програма.

В середу, 19-го липня буде товариська вечірня зустріч для молоді, а також спортовий пікнік, в четвер, 20-го — цирк та спільна вечеря з розваговою програмою; в п'ятницю, 21-го — бенкет та забава під звуки оркестри „Ромен", в суботу, 22-го — концерт української музики і танків, а в неділю, Архиєрейська Свята Літургія та спільний сніданок.

Програма включатиме мистецькі виставки, як і особливу програму та опіку для молоді. За додатковими інформаціями слід телефонувати до Мартина Трамблюка на число: (216) 656-0055.

Плянують вшанувати пам'ять Митрополита А. Шептицького

Філядельфія (М.Д.). — Тут оформлено Діловий Комітет, який має зайнятися святковим відзначенням 45-ої річниці смерти Слуги Божого Митрополита Андрея Шептицького.

Комітет складається з представників місцевих товариств і організацій: д-р Михайло Диміцький, голова, о. митрат Зенон Злочовський, д-р Роман Сухий і Сестра Беніґна, ЧСВВ, заступники голови, інж. Ігор Смолій, секретар, Роман Беднарський касир, д-р Богдан Сілецький, імпрезовий референт, ред. Мирослав Рудий, референт преси. Марія Галій і Анна Саґата, від СФУЖО і Марійських дружин, очолили референтуру Беатифікаційного Фонду. До Екзекутиви увійшли: Мирон Баранецький, Микола Бачара, д-р Іван Галій, Марія Касіян, Михайло Ковальчин, інж. Петро Кондрат, Іван Крих, Михайло Луців і Андрій Міджак.

Президія комітету мала авдієнцію у Владики Степана Сулика, 22-го червня ц.р. і за благословенством Владики устійнено таку програму святкувань: у суботу, 28-го жовтня ц.р. відбудеться наукова конференція, присвячена життєвій творчості Митрополита Шептицького; заплановані доповіді з такою тематикою: обговорення пастирських листів до молоді і священиків, Митрополит Шептицький і Велеградські з'їзди, відвідини Митрополита Шептицького в ЗСА, відвідини Південної Америки, вклад Митрополита Шептицького в організування сиротинців, монаших чинів, Українського Національного Музею у Львові, шпиталю, та Митрополит і німецька окупація.

Є у пляні видати збірник доповідей, доповнений оригінальними статтями.

Головні святкування відбудуться в неділю, 29-го жовтня ц.р. о год. 10-ій вранці — буде відправлена у катедрі Архиєрейська Служба Божа в намірені беатифікації Митрополита Шептицького, а в год. 4-ій по полудні відбудеться Святкова академія, присвячена 45-ій річниці його смерти. Свято відбудеться в Академії Сестер Василіянок у Факс Чейсі.

Для придбання фондів на беатифікаційний процес, Комітет заплянував продаж меморіяльних відзнак і жетонів.

Наладнується праця над Енциклопедією

Чикаґо (ЕУ – Д). — На закінчення своєї інформаційно-організаційної поїздки по Австралії, головний редактор Енциклопедії Української Діяспори, проф. Василь Маркусь, відбув у червні ц.р. одномісячну подорож по европейських країнах. Метою цієї поїздки було організаційне завершення груп співробітників ЕУ-Д, зокрема до п'ятого і шостого томів цього нового енциклопедичного проєкту.

П'ятий том ЕУ-Д буде присвячений країнам українського поселення в Західній Европі. Вже раніше оформлено групу співробітників у Великобританії для цього тому. В суботу, 10-го червня, відбулася в Парижі в приміщеннях Бібліотеки ім. С. Петлюри нарада намічених співробітників у числі десятьох осіб. Присутніми були також координатор співробітників ЕУ-Д в Англії, інж. Ярослав Гаврих, та співробітник з Бельгії мґр Микола Когут. Голова НТШ в Европі проф. Аркадій Жуковський і член Президії НТШ д-р Кирило Митрович мають зайнятися оформленням групи співробітників у Франції та устійнити з головним редактором плян та умови співпраці між головною редакцією в Чикаґо та европейським НТШ в Сарселі. У цій справі відбуто кілька нарад з членами Президії НТШ в Парижі.

Того ж дня д-р В. Маркусь виголосив доповідь на тему „Стан української науки на еміґрації після 1945 року та деякі питання української наукової політики". Думки, висловлені в доповіді, викликали живу дискусію, зокрема щодо ставлення українських учених та установ на еміґрації до розвитку культурно-наукового життя в Україні. Всіх учасників в цій доповіді було понад 30 осіб. В. Маркусь з дружиною Дарією склали візиту Владиці Михайлові Гринчишинові.

В Мюнхені редактор ЕУ – Д перебував 14-15-го червня; будучи гостем ректора Українського Вільного Університету, д-ра Богдана Цюцюри. Тут він виголосив доповідь на тему: „Події на Закарпатті в 1938-39 роках в критичному насвітленні та проблема джерел і дослідження". Також В. Маркусь провів тут розмови у справі ЕУ-Д з членами Президії НТШ в Европі, проф. Володимиром Яневим і д-ром Атанасом Фіґолем, як також мав індивідуальні зустрічі з деякими співробітниками ЕУ-Д.

В дальшому д-р В. Маркусь відбув поїздку по східній Европі (Чехо-Словаччина і Польща), беручи участь у свидницькому Святі української пісні та від-

(Закінчення на стор. 3)

Уряд Ізраїля є на грані упадку

Єрусалим, Ізраїль. — Провідники ізраїльської лейбористської партії рішили, що їхня партія покине коаліційний уряд. Якщо членство партії погодиться з рекомендаціями свого проводу, то уряд Ізраїля впаде.

Це рішення проводу лейбористської партії є прямим насліком того, що прем'єр-міністер Їцак Шамір погодився на вимоги своєї партії Лікуд у справі виборів палестинських репрезентантів з окупованих територій для мирових переговорів з Ізраїлем. Якщо 1,300-членний центральний комітет лейбористської партії одобрить рішення свого проводу, то Ізраїль мусітиме проголосити нові вибори,а ще й року немає від останніх виборів.

Шімон Перез провідник лейбористської партії і Їцак Шамір, міністер оборони в теперішньому уряді Ізраїля та другий з черги провідник лейбористської партії, заявили, що потягнення прем'єр-міністра Шаміра дуже пошкодило, а може й зовсім знищило пляни Ізраїля, щоби палестинці вибрали своїх репрезентантів для переговорів з Ізраїлем. Перез заявив, що „лейбористська партія дійшла до заключення, базуючись на останніх подіях, які дуже сильно шкодять намаганням уряду заініціювати мирові переговори, уважає, що правильно буде коли розв'яжеться теперішній уряд країни". Додаючи й свою думку, Ї. Рабін сказав: „Рішення центрального комітету партії Лікуд сильно знівечило будь-які можливості на мирові переговори".

Прем'єр Ї. Шамір зустрічався з обидвома провідниками лейбористської партії впродовж останніх 24-ох годин щоби змінити становище лейбористів.

З другого боку вимоги партії Лікуд на які погодився прем'єр Ї.Шамір, є анатемою не тільки для лейбористів, але й для всіх палестинців, включно з Палестинською Визвольною Організацією.

У Києві відбувся спільний Молебень

Київ (ПС УГС). — Священики і вірні в Україні влаштували в неділю, 18-го червня ц.р. спільний Молебень Української Католицької і Української Автокефальної Православної Церков.

Молебень відбувся в Києві біля пам'ятника Св. Володимирові. Відправили Службу Божу отці Михайло Гаврилів і Богдан Михайлечко. Під час молитви вірних оточили міліціонери і били людей киями. Священиків заштовхали в автомобілі й відвезли до міліційної дільниці.

Тоді вірні та члени демократичних рухів зорганізували демонстрацію протесту на Хрещатику і домоглися звільнення обох священиків.

Таке брутальне поводження міліції з мирними зібраними вказує на посилення репресій в Україні проти демократичних рухів.

ДЖ. БУШ ЗУСТРІВСЯ З Л. ВАЛЕНСОЮ



Президент Джордж Буш і Лех Валенса на трибуні в Ґданську.

Ґданськ, Польща. — У вівторок, 11-го липня, президент ЗСА Джордж Буш відвідав Ґданськ, балтіський порт, де влітї 1981 року зародилася перша в комуністичному світі вільна профспілка — „Солідарність". В період свого розквіту „Солідарність" нараховувала 10 мільйонів членів, тобто в неї входила половина дорослого населення Польщі.

Біля величезного монументу в пам'ять робітників, що загинули у 1970 році при розгоні масових демонстрацій, Дж.Буша зустріли коло 25,000 осіб.

Судноверф ім. Леніна, на якій зародилася „Солідарність", потерпіла банкрутство і буде закрита, якщо її не врятує американка польського походження Барбара П'ясецька-Джансон, яка дістала багатомільйоновий спадок після смерти чоловіка. Вона виявила бажання субсидувати верф, однак остаточно ця справа ще не вирішена.

Біля пам'ятника Лех Валенса, лідер „Солідарности", виступив з привітальною промовою в честь президента ЗСА. Зокрема Л. Валенса сказав: „Нині ми опинилися в становищі, яке вимагає політичних реформ, бо кріпак — поганий робітник, а також з іншої причини: в наші дні прогрес цивілізації неможливий в атмосфері сковуючої монополії. Ми струшували з себе потворний горб тоталітарного соціялізму і намагалися догнати решту Европи і ввесь розвинутий світ, який все далі й далі йшов вперед. Ми рухаємося в напрямі демократії й плюралізму. Однак все це змушує нас враховувати пропорційне співвідношення, яке повинно існувати між реформами в економічній сфері і реформами в сфері політичній".

Як заявив Л. Валенса, в листах, адресованих Бушеві, він намагався переконати Президента, що „Польща гідна американської допомоги і повинна її дістати".

У другій половині дня літак з Президентом на покладі вилетів з Ґданська і через півтори години приземлився у Будапешті, де Буша теж тепло вітали мадяри.

Фундація для гуманістичних наук висловила признання Гарвардському Проєктові

Кеймбридж, Масс. (ФК-У). Науки поділяються на природничі та суспільно-гуманістичні. Природничі науки, такі як фізика, математика, біологія, мають заразом велике застосування у практиці. Вони є базою різних індустрій. У відміну науки гуманістичні, хоч не менш важливі для буття людини, не мають таких великих практичних можливостей. Тому усі нації стараються допомогти гуманістичним наукам, щоб вони, база вивчення людського інтелекту, не відставали. У нашій країні поселення її найвища установа, Конґрес, створив у 1965 році Державну Фундацію для Гуманістичних Наук (National Endowment for the Humanities) із осідком у Вашінгтоні. Її завданням є оцінювати і попирати вартісні гуманістичні проєкти. Специяльно підтримується переклади на англійську мову важливих творів інших культур.

Творці Гарвардського Проєкту для відзначення Українського Тисячоліття вирішили не тільки зібрати і видати оригінали української творчости, але також їх переклади на сучасну українську та англійську мови. Тому що Державна фундація для гуманістичних наук такі проєкти попирає, було подано півтора року тому прохання про співфінансування англійських перекладів. Як уже інформовалося у пресі, фундація зарахувала проєкт Українського Тисячоліття до найважливіших і признала понад чверть мільйона долярів допомоги протягом двох років.

УНІГУ зразу розгорнув діяльність в перекладницькому секторі, так що ще перед закінченням терміну один том вийшов друком (це „Печерський Патерик" у перекладі проф. М. Геппел із Лондону), два є у процесі друку і чотири інших у заавансованому етапі.

Керівництво державної фундації запросило дирекцію УНІГУ та провід Комітету Тисячоліття відвідати їх бюро 18-го травня ц.р., щоб поінформувати їх про стан праці. Запрошені були професори Омелян Пріцак, Ігор Шевченко та д-р Пол Голлінгсворт від УНІГУ, а д-р Степан Ворох (голова) та мгр Володимир Баранецький (скарбник) від Комітету Тисячоліття.

Д-р Марта Богачевська-Хом'як, що завідує програмою перекладів фундації (program officer, translations), впровадила відвідувачів до відповідальних осіб своєї установи. Це були асистент директора від текстів Марґот Баккас, директор відділу дослідчих програм д-р Ричард Екман, директор відділу публікацій та зв'язків Маргарита Салліван та голова фундації д-р Линн Чейні. До речі, д-р Чейні є жінкою секретаря департаменту оборони З'єднаних Стейтів Америки.

Нав'язалася дуже ділова і приємна розмова поміж партнерами. Керівництво фундації було дуже приємно заскочене, що протягом такого короткого часу УНІГУ не тільки підготовив кілька томів перекладів, але вже видав один том у дуже естетичному оформленні, як і п'ять томів оригінальних текстів.

Керівництво фундації висловило признання УНІГУ за візію впровадити до американського культурного світу основні твори давньоукраїнської творчости. Також фундація виявила своє задоволення і сатисфакцію, що УНІГУ зумів зацікавити та приєднати до праці вчених фахівців цілого світу а теж встановити потрібні контакти з усіма бібліотеками та архівами, де зберігаються пам'ятки української давньої творчости, щоб дістати потрібні для перевидання мікрофільми.

Усі вони, а специяльно д-р Чейні, були щасливі, що справа видання гуманістичних творів знайшла таке велике попертя української громади і що її керівні діячі знаходять час, щоб пропаґувати це велике діло та забезпечувати фонди на його здійснення. Вони підкреслили, що тим самим українська громада створила собі почесне місце серед культурних народів світу.

Розмова, що тривала понад дві години, закінчилася побажанням дальших успіхів і надією на дальшу співпрацю фундації з УНІГУ для реалізації Гарвардського Проєкту, який був схарактеризований як проєкт світового значення.

ПРОГРАМА В ГАНТЕРІ

Гантер, Н.Й. — В неділю, 16-го липня ц.р., починається тут програма літнього сезону Центру Української Культури під керівництвом Ігоря Соневицького. В год. 2:30 по полудніл відбудеться інавґураційне відкриття постійної виставки українського народного мистецтва в „Ґражді". Цього року вона присвячена Гуцульщині. В мистецькій програмі візьмуть участь В. Черни (сопрано), Ю. Цибрівський (фортепіян) і С. Вовк (мистецьке читання).

У СВІТІ

НА СЕСІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ СССР відновляються слухання щодо складу нового уряду, які були перервані у зв'язку з поїздкою голови Ради міністрів СССР Рижкова на нараду політичного консультативного комітету країн-учасниць Варшавського Пакту. Депутати повинні розглянути ще понад 20 кандидатур на пости керівників міністерств і державних комітетів.

ГЕНЕРАЛЬНИЙ СЕКРЕТАР НАТО М. Вернер заявив, що СССР повинен офіційно відмовитися від доктрини Брежнєва. Він сказав також, що Захід сподівається від СССР дотримання прав людини, знесення Берлінського муру і визнання права на самовизначення для всіх народів. Тільки такі кроки, вважає генеральний секретар НАТО, зможуть переконати Захід в тому, що Совєтський Союз є на шляху до демократії і свободи.

М. ҐОРБАЧОВ ЗУСТРІВСЯ в Будапешті з новим головою Мадярської соціялістичної робітничої партії Нієрше і керівником мадярського уряду Неметом. Вони домовилися про зв'язки між комуністичними партіями обох країн і вшанували хвилиною мовчанки Андрея Ґромико, колишнього міністра закордонних справ СССР. Хвилиною мовчанки вшанували також Яноша Кадара, що очолював Мадярську соціялістичну робітничу партію і помер 6-го липня на 77-му році життя.

СТРАСТБУРГ. ВИСТУПАЮЧИ НА Европейській Раді в Страстбургу М. Ґорбачов заявив про готовність СССР до нової односторонньої редукції ракетно-ядерної зброї в тому випадку, якщо НАТО погодиться на проведення переговорів про ліквідацію цього виду озброєнь. На засіданні Европейської ради 7-го липня вперше за 40-річну історію цієї організації виступили парляментаристи з країн Східньої Европи і СССР. Член мадярського парляменту Реґен заявив, що його країна спрямовує свої зусилля на відносини з европейськими сусідами та на створення багатопартійної системи. Мадярщина запропонувала реформи організації Варшавського Пакту. Ці реформи передбачають наголошування політичної співпраці. Представник Польщі Цьолковський заявив, що Польща також потребує співпраці із Західньою Европою.

НОВИЙ ПРЕЗИДЕНТ АРҐЕНТИНИ Карльос Менем запропонував Великобританії „на деякий час відкласти суперечку про національну приналежність Фальклhandських островів і приступити до негайних переговорів про віднолення дипломатичних відносин". Пропозиція Менема була з ентузіязмом зустрінута керівництвом опозиційною Лейбористською партією Великобританії. Представник партійного відділу зовнішньої політики Джордж Фокс назвав пропозицію арґентинського президента „несподіваним, але конструктивним" кроком. Міністерство закордонних справ Великобританії повідомило, що пропозицію Менема уважно вивчається. „Ми постійно висловлювали готовність приступити до вирішення практичних справ і обговорити будь-які проблеми, крім суверенітету Фальклядських островів", — сказано у заяві британського міністерства закордонних справ.

ЗАГОНАМ АФГАНСЬКИХ муджагедінів вдалося зупинити просування урядових військ, які кілька днів тому почали масовий наступ для прориву бльокади міста Джалялябаду, обложеного муджагедінами з початку березня. Провал наступу визнав і амбасадор СССР в Афганістані Юлій Воронцов. Відповідаючи на запитання кореспондента Бі-Бі-Сі, він заявив, що кабульський режим перейшов до тактики „активної оборони". Муджагедіни продовжують реґулярні ракетні обстріли Кабулю.

В АМЕРИЦІ

ПОСИЛАЮЧИСЬ НА ЗРОСТАЮЧУ потребу допомоги для убогих, нюйоркський панель порекомендував щоби всі адвокати, які практикують свій фах в цьому стейті, присвятили бодай 20 годин на рік для громадських послуг. Панелісти заявили, що подати допоміжню руку упослідженим таки є громадським обов'язком, зокрема тоді, коли зменшилися дотації уряду для тих цілий, а адвокатська рада стейту не спромоглася серед 88,000 своїх членів створити добровільну допомогову акцію. Тому й рекомендація цього панелю настоює на тому, щоби довести до свідомости адвокатів, що вони мусять подати „цю конечну першу допомогу" потребуючим.

ЦЕНТРАЛЬНА РОЗВІДЧА Аґенція ЗСА виступила з гострою публічною заявою на закиди, що появилися на сторінках щоденної преси, про те що ця установа знущалася над високим совєтським достойником, який перейшов на американську сторону. Тут ідеться про совєтського відступника Віктора Ґундарева, який оскаржує аґенцію в обмані та нехтуванні його особи. Ця заява Сі-Ай-Ей появилася одночасно із заявою конґресових чиновників про те, що комісія Палати Репрезентантів і Сенату для справ розвідки ще кілька тижнів тому вирішили перевірити методи аґенції в переслуханні відступників, а зокрема совєтських.

УРЯДОВІ ЧИННИКИ, А ЗОКРЕМА специялісти для справ Східньої Европи, беручи під увагу натяки західньонімецької преси про те, що Румунія може продукувати нуклеарні ракети середнього засягу, категорично цьому заперечують. Вони подали до загального відома таку заяву: „Ми цілковито відкидаємо вістки преси про те, що Румунія є спроможна продукувати будь-яку складну зброю, чи це бомба чи ракети середнього засягу".

КОМАНДА ЛЕТУНСЬКИХ з'єднань повідомила, що пілотам та іншим членам залоги літаків тепер дозволено вживати гнучкі очні лінзи, бо вони значно поліпшують зір. Від пілотів вимагається 20/20 зору, але коли даному пілотові під час вишколу зір погіршиться, а його можна направити вживанням окулярів або гнучких очних лінз, то це тепер буде дозволено, бо досі дозволялося пілотам вживати тільки окуляри.

У ЛОЖ АНДЖЕЛЕСІ В ЛІКАРНІ помер 81-річний актор Мел Бленк, який знаний був найбільше з того, що він своїм голосом вдмухував життя у славнозвісні постаті дитячих рисункових фільмів. Це його голос промовляв до дітвори впродовж цілих декад устами зайця „Баґс Банні", дятла „Вудді Вудпекера", качки „Деффі Дак", кота „Сильвестра" чи канарка „Твітті Пай". Він був постачальником біля 90 відсотків голосів різнородних постатей людських і тваринних у фільмовій індустрії.

ЯК ПОВІДОМЛЯЄ КОРЕСПОНДЕНТ газети „Вашінґтон Пост" Дейвид Оттавей, 26-27-го червня в Москві відбулася секретна нарада американських і совєтських специялістів у справі боротьби з тероризмом. Враховуючи делікатний характер обговорюваних справ, ні одна сторона наперед не повідомила про зустріч. Американську делеґацію очолював головний специяліст Державного департаменту у справі боротьби з тероризмом Морріс Базбі, совєтську — начальник юридичного відділу міністерства закордонних справ Юрій Рибаков.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays Mondays and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінгтоні (202) 347-UNAW (202) 347-8631 (факс)

Postmaster: Send address changes to
Svoboda 30 Montgomery Street Jersey City N.J. 07302
Tel. (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City N.J.

Передплата на рік $40.00 на півроку — $22.00 на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00
Чеки і money orders виставляти на "Svoboda"

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою —
За зміст оголошень Редакція не відповідає

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Як гарно — на словах...

Як повідомляє газета „Ізвєстія" з 1-го липня ц. р. в міністерстві закордонних справ СССР відбулася дискусія про нові напрямні в питаннях міжнародних відносин. В ній взяли участь науковці, журналісти і дипломати.

Заступник міністра закордонних справ СССР В. Петровський у своєму виступі сказав, що в контексті нового мислення демілітаризація, гуманізація, демократизація і деідеологізація виступають як процеси втілення в усі ділянки відносин між державами загальнолюдських цінностей, як духовноморальні ґарантії безпеки у світі та нової якости інтернаціоналізації діялогу й переговорних механізмів. Через оздоровчу дію цих процесів у совєтській дипломатії повинна утвердитись мораль в загальнолюдському розумінні. Моральність у політиці не повинна мати подвійних стандартів, а в словах і ділах повинна бути відповідальність і послідовність.

Зміна характеру міжнародних відносин, казав далі Петровський, передбачає також зміну дипломатичного стилю. Новий стиль несумісний з блефом чи з ультиматумами та погрозами. Він повинен відзначатися терпимістю та повагою до думки інших. По суті це — ренесанс дипломатії. Однак було б помилково вважати, що раз і назавжди на всі питання можуть бути знайдені універсальні відповіді. Нове мислення — це не доктрина, а метода.

Виступили з доповідями науковці з різних галузей. Особливе зацікавлення викликала промова народного депутата СССР академіка В. Ґольданського, який підняв питання про наукову базу дипломатії і розповів детально про новий стиль ведення міжнародних справ.

Віс-учасники дискусії підкреслювали, що реалізація ідей всеохоплюючої міжнародної безпеки органічно пов'язана з послідовним дотриманням принципів нового мислення всередині країни, з формуванням в СССР демократичної правової держави.

Чимало уваги під час дискусії було приділено розглядові ролі ООН та інших міжнародних організацій в розвитку міждержавної співпраці. Проаналізували також процеси в країнах соціялізму та підхід до проблем малорозвинених країн.

Як повідомляє парляментський кореспондент, на сесії ВР СССР продовжується формування центральних відомств. В п'ятницю, 7-го липня, розглядався склад колеґії прокуратури СССР і державного арбітражу. Депутати критикували працю Верховного суду й також обговорювали можливості домогтися незалежности для совєтських суддів. Учасники засідання відхилили кандидатуру Сергія Ґусеєва на пост першого заступника голови Верховного суду.

Під час сесії Верховної Ради СССР депутати висловилися за прискорення процесу регабілітації невинно засуджених в минулі роки. Також обговорювалось питання про відновлення законности у відношенні до народів, що були вигнані з рідних земель сталінським режимом.

В інтерв'ю для тижневика „Новое Время" міністер закордонних справ СССР Едуард Шеварднадзе сказав, що Совєтський Союз переходить до практики, яка повністю виключає келійні рішення, що приводить до великих народних втрат, таких, як рішення про введення совєтських військ в Афганістан.

Це все на словах. А як буде в практиці — покаже час.

Дописи з життя громад, установ, організацій, інституцій чи осіб, включно з посмертними згадками-некрологами, мають бути не довші за три сторінки машинопису, писані через два інтервали на друкарській машинці і лише на одному боці листка паперу. Якщо допис писаний рукою, слід також дотримуватися великих відступів поміж рядками і писати розбірливо (дехто розуміє цю вимогу як писання великими літерами, насправді літери мають бути малі, але великі проміжки поміж рядками, щоб було де поправити речення, якщо зайде потреба). Дописи слід надсилати до редакції до десяти днів після описаної події. Редакція застерігає за собою право скорочувати дописи і правити мову. Просимо дописувачів подавати повні імена і прізвища у своїх матеріялах, не скорочуючи їх. У випадку англійських назв чи прізвищ слід подати їх і по-англійському і по-українському. — *Редакція.*

Мирослав Семчишин

З НАЦІОНАЛЬНО-КУЛЬТУРНОГО ФРОНТУ УКРАЇНИ

II.

Зовсім іншою своїм змістом і тенденціями була друга, культурного зразка імпреза, якої сценою, після шевченківських святкувань, став теж Київ. Було нею „Всесоюзне свято слов'янської писемности і культури". В його триденній програмі були виставки, кінофільми, концерти, театралізовані вистави, походи, тощо. Вся ця імпреза, заaранжована мабуть Московською патріярхією, мала на собі печать вірної Москві Компартії України, а метою цієї триденної київської сценерії було возвеличати тисячолітні роковини „слов'янської" (читай російської) словесности і культури.

З доволі відважною і добре обґрунтованою критикою програми тих святкувань у Києві (і то ще заки почались) виступила на сторінках „Літературної України" у своїх „роздумах" професор історії — Раїса Іванченко... У статті „Яким буде наше свято", вона пригадує, що ще минулого року відбулось у древне-східньо-слов'янськім Новгороді таке ж святкування. Вона пригадує, що ще за часів князювання Володимира Великого „Новгород сперечався з Києвом за першість". Вона цитує літописця Нестора (XII ст) який цю „першість Новгороду заперечував", бо „Київ ще до приходу варягів — Рюриковичів був центром київської держави, центром торгівлі, культури, писемности". Отже не Новгород, а наш Київ мав би стати ініціятором таких святкувань — твердить Іванченко... І, далі цитуємо, — трохи бентежить і те, що святкування слов'янської писемности і культури перетворилось на святкування російської. На наукову конференцію в Новгороді з участю вчених-чужинців, не запрошено нікого з українських чи білоруських учених. На цій же новгородській конференції „всуціль" нагадувалось, що найстарші пам'ятки староруської літератури включно із „Словом про Ігорів похід" належать лише до російської культури. А в дальшому, проф. Іванченко, аналізуючи київську програму святкувань, стверджує, що вона в порівнянні з минулорічною новгородською вбога і бліда не репрезентативна і має вузько-провінційний характер. Організатори свята „не вклали своєї душі (у програму), не розбудили фантазії, не залучили мистців... А Київ має що показати і він — Київ, а не Новгород був колись столицею древнєруської держави".

Третім, республіканського маштабу святкуванням у травні було, після Полтави і Кіровограду, Свято рідної мови в Житомирі. Взяла у ньому участь здебільша молодь українських шкіл Житомира (на 31 всіх шкіл тільки 14 українських) і шкільні мистецькі самодіяльні гуртки, а теж мистці, письменники і любителі театру житомирської області, представники декількох інших областей і пресові кореспонденти. Програма була багата, різнорідна, (мистецькі виступи шкільних колективів, святковий концерт у театрі, конференція на тему „Живі джерела живого слова". Серед промовців були відомі київські письменники Дм. Павличко. Ю. Мушкетик). Хоч усе це свято пройшло гарно, у патріотичному дусі з окремим акцентом на перебування Шевченка на Житомирщині, проте чи справді можна радіти тим святом? Не можемо вповні радіти, читаючи критичні зауваження присутнього на святі кореспондента „Літературної України" І. Ільєнка. Він пише: „Робочі заходи свята охопили лише кілька шкіл Житомира, і інших шкіл житомирської области. Після трьох свят (Полтава, Кіровоград, Житомир) складається враження, що свято рідної мови 'замикається на школу'... „бо широкого розголосу у вищих учбових закладах, установах культури і тп. воно не здобуло. Воно пройшло повз увагу міністерства освіти і культури..." Така практика цього свята себе не виправдує. Треба принаймні 25 (!) років, щоб охопити таким чином усі обласні республіки. Республіканське свято рідної мови (бо така його офіційна назва) має святкувати вся Україна, а не кілька шкіл і десяток учнівських фолкльорних ансамблів. Свято рідної мови — каже у своїх висновках згаданий кореспондент, — має стати святом національної свідомости. Про рідну мову маємо дбати не тільки під час таких свят, виголошуючи їй 'здравиці' і оздоблюючи вулиці відповідними написами. У нас — байдуже ставлення до надання нашим містам національного обличчя (бо вивіски, реклями, назви вулиць — у російській мові); навіть програма свята, видрукувана міністерством освіти, на російській мові, бо, мовляв, українських машинок немає" А закінчує свої сумні роздуми І. Ільєнко ось такими словами: „Без постійного повсякденного піклування про розвиток рідної мови, всі свята на її честь залишаться бутафорією і нагадуватимуть рум'янці на щоках виснаженої недугою людини"...

(Закінчення на стор. 4)

Анна Білик

Про деякі білі плями історії

Про знищення сталінськими посіпаками мільйонів українських селян, робітників та інтелігенції громадськість України довідалась щойно в останні пару років, коли було вияснено кілька т. зв. білих плям в історії України. Та історія українського народу настільки покрита „білими плямами", що пройде ще не один рік, поки вдасться їх заповнити. Одною з таких плям є й патріотична сторінка закарпатських українців, які ще до Другої світової війни повірили сталінській пропаганді, в наслідок чого стали жертвами цього тирана XX століття. Жертви українського Закарпаття розпочались ще до Другої світової війни, коли велика кількість патріотів втікала в т. зв. совєтську Україну і там знаходила смерть розстрілом, чи в холодному Сибірі. Не закінчились ці жертви до сьогодні, коли все ще переслідують Греко-Католицьку Церкву на Закарпатті.

Про одну з жертв закарпатських патріотів пише чехо-словацький літературознавець Михайло Мольнар в статті „Пам'яті невідомого українського письменника, перекладача та шевченкознавця Михайла Качанюка", яку опублікував місячний журнал „Дружно Вперед" у 4-му номері за цей рік. М. Мольнар зазначає: „Досі я ще не зустрічався в пресі з даними, які показали б, що між цими жертвами були також українські письменники та культурні діячі, які діяли в Чехо-Словаччині та сприяли розвитку української літератури й культури на Закарпатті та східній Словаччині. Про одного з них я й хочу розповісти... Йдеться про зовсім невідомого надійного в своїх початках українського шевченкознавця, доля якого була надзвичайно гіркою. В жадній енциклопедії, фаховій літературі ім'я цієї людини знайти не можна". Цим науковцем був Михайло Качанюк, який 1921 року, як випускник празького університету, захистив докторську дисертацію на тему „До естетики шевченківської поезії".

Михайло Качанюк виїхав в 1930-их роках в совєтську Україну, де пропав без сліду. Така ж трагічна доля спіткала й іншого молодого закарпатського журналіста Олександра Бадана, який спочатку був неофіційним редактором „Закарпатської Правди", а в кінці 1920-их років став вченим секретарем Народного комісаріяту у Миколи Скрипника та дійсним членом Інституту марксизму-ленінізму. Після самогубства Скрипника 1933 року затратилось і слід за цим вихідцем празького університету.

Оскільки невідомі ані місце народження, ані місце смерти цих українських патріотів з Закарпаття, то М. Мольнар звертається до читачів за будь-якими інформаціями про цих без сліду пропавших молодих науковців. Завданням кожного сучасного українського науковця полягає на тому, щоб віднайти найбільше жертв деспотичного сталінізму, бо всіх і так ніколи не віднайдеш.

Все ж не слід забувати, що брежнєвське нищення української культури не менш трагічне в 1970-их роках. Тому завданням сьогоднішнього покоління науковців є зібрати інформації про жертви брежнєвської кліки, поки що можливо їх знайти в архівах і живих свідках.

Володимир Жила

„СМІХ, ЩО НЕ ОБРАЖАЄ..."

Словом усе можна вдіяти: примусити глибоко задуматися, потрясти душу, затужити, приголубити, а може й помилувати та зачарувати добродушним гумором. А він в українського народу багатий і цікавий. Адже з давніх-давен він вважається своєрідною рисою нашого народного характеру. У нас часто можна почути, що гумор це щось в роді соняшної засмаги на душі людини, ознака її самозадоволення, здоров'я.

Рецензована книжка — це збірка гуморесок (46 в цілому), характерних для нашого часу. В них автор розповідає про фактичні події з життя українського політичного еміґранта в новій країні поселення. Гуморески його, як уже ствердив літературознавець Дмитро Чуб-Нитченко, „написані на рівні літературних вимог". Це невеликі мистецькі твори жартівливого гумористичного характеру, засновані на комічному зображенні подій і персонажів.

Про свою збірку автор пише таке: „Якщо Ви, дорогий читачу, потурбуєтеся взяти у свої руки цю мою книжечку, довідаєтеся з неї про мої власні переживання, хвилювання, побажання, — і нічиї інші, хоч може подекуди виглядати інакше. Довідаєтеся, що я проживаю, як годиться; даю собі раду, як умію; іду туди, куди вимагає справа й посилає жінка... Як голюся, часом погляне на мене примруженим оком той з дзеркала і підморгне загадково, часом насупиться, ніби не пізнає, хто я...

Про решту читайте самі. Якщо з моїх розповідей стане вам сумовито, не кривіться на мене, якщо вжавливо, не гнівайтеся, якщо смішно — це ліпше, бо так воно є, не зважаючи на вихиляси й викрутаси, які в житті трапляються".

Тут слід сказати, що Walter Car (так, до речі, пише він своє ім'я й прізвище) добре знає наше життя в розсіянні. Він щиро й подекуди з захопленням пише про ті зміни й блага, які принесла нам еміґрація. Ми, без сумніву, звільнилися від злиднів, вийшли на світлу дорогу нового життя. Та якось нелегко паростки нового входять в наш побут. Треба ще багато дечого пополати, бо, — як пише автор, — „в культурному світі пропаґанду треба вести проґресивними методами". Тому наш автор скрізь стоїть „за проґрес".

Гумор його своєрідний, а сміх часом спритно прихований за дотепами й міркуваннями, наприклад, ось, що він пише про наших провідних людей: „Наші провідники, як з'їдуться на наради, то так поводяться, немов собі не вірять та один одного боїться. Ех, якби я був науковцем, то замість писати енциклопедії винайшов би таблетку проти страху: щоб мельниківець не боявся бандерівця, уенрадівець уердепівця, демократ гетьманця, православний католика, католик патріярхальника... і навіть, щоб чоловіки менше боялися жінок..." Сміх тут не ображає, а виховує людину, підвищує її громадсько-політичну чутливість. Сміється автор, а разом з ним і читач. Сміються із хиб свого проводу. Але їхній сміх не в'їдливий, а дружній, хороший. Такий сміх нам потрібний, щоб викликати усмішку. Бо всі ми добре знаємо, що наше життя ще не ідилічний затишок, де всі живуть безтурботно, мирно й в злагоді.

Діяпазон рецензованих гуморесок широкий і наскрізь актуальний. Автор відгукується на всі прояви життя. Наприклад, він пише: „Мені сподобався стиль маестра: він руками диригував, немов на сцені розганяв вітри, на подіюмі підстрибував хутко, що аж хвости його фрака підлітали, немов крила птаха. Моя жінка, — продовжує автор, — мені казала, що в нього знаменита „боді ленґвідж", тобто, як я зрозумів, кожний добрий дириґент мусить уміти говорити тілом, бо під час концерту ніхто з його музикантів чи співаків не почує його голосу, навіть, якщо він хотів би їм щось казати". Автор дав нам тут щось справді веселе й то таке, що читач по-справжньому засміється, а може й зарегочеться. А коли так, то автор своє завдання осягнув, піддавши рухи дириґента легкій насмішці, що має доброзичливий, незлобний характер.

Пише він також на злободенні теми, як „дженерейшен ґеп", але знову ж таки людські вади піддає добродушній насмішці: „Побував між молодшою і старшою ґенераціями на кабаре, де всі зійшлися, посміялися, попили — і всі задоволені. Навіть не дійшло до сварки при „арґументі" молодого зі старим. Якби такий „арґумент" зайшов між старшою ґенерацією, напевно посварилися б, як наші політики, що ще за менші справи хватаються за чуба. Нема ґепу-прірви між молодшою і старшою ґенерацією, лише старша ґенерація має свої „прірви". А „дженерейшен ґеп" — „це просто фікція непоінформованих людей", якою й не варто займатися.

Дуже дотепно коментує автор свої взаємини з власною дружиною. Тут його гумор не тільки милує й чарує, але часом булькотить веселими лагідними струмочками, а той виступає з берегів у формі гамірливого потоку. Його дружина для нього „кохана". У неї „багато здібностей", як наприклад, „вміти відкривати" в автора таланти, які без неї, мабуть ніколи не збудилися б з туманного

(Закінчення на стор. 3)

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

МАТЕМАТИК Д-Р М. ЧАЙКІВСЬКИЙ НЕ БУВ РОЗСТРІЛЯНИЙ НКВД

Поміж жертвами розстріляних большевиками українських учених, письменників, культурно-мистецьких та суспільно-громадських діячів у часах т. зв. „українізації" в 1920-их і 1930-их роках згадується теж математика д-ра Миколу Чайківського, автора двотомника „Альґебра" на університетському рівні.

Останньо його прізвище, як однієї з жертв НКВД, згадане в редакційній статті „Свободи" (ч. 105, з 7-го червня 1989 року) п. з. „Всемогучий КҐБ".

Маю достовірний доказ, що ця вістка, повторювана в добрій вірі, не є згідна з правдою. Коли я в 1979 році друкував у „Свободі" спогади про Яворівську гімназію, в якій впродовж двох навчальних років (1924-26) д-р М. Чайківський був директором, я отримав листа від його близької родички (прізвища не подаю) з датою 28-го вересня 1976 року. Подаю його в дослівному звучанні: „Вшанований Пане Професоре! З цікавістю читаю Ваші спомини про яворівську гімназію і ті давні часи, такі інші від тих, що тепер!

В другому розділі допису згадується про д-ра Миколу Чайківського, який був моїм вуйком, цебто одружений із моєю тіткою (рідна сестра моєї мами). Думаю, що не погніваєтеся, коли подав Вам інформації про М. Чайківського. Отже в 1928-му році він з дружиною й двома дітьми (Катруся й Юрко) виїхали на Україну. Д-р М. Чайківський викладав математику в університеті в Одесі. Мав, здається, контракт на 5-6 років. Йому дуже добре платили й дали прекрасне помешкання, вакації на Криму тощо.

Після закінчення контракту він міг вернутися до Га-

(Закінчення на стор. 3)

Роман Волчук

БОРИС ЛІСАНЕВИЧ — БАТЬКО МОДЕРНОГО ТУРИЗМУ В НЕПАЛІ

X

Окремою клясою гостей, яка користувалася найбільш дбайливою опікою (й обниженими цінами), були члени щорічних високогірських експедицій на нездобуті ще верхи. Роял готел був звичайно базою для плянування остаточних деталів цих виправ і місцем відпочинку після їх закінчення. Борис, спортовець по-крові, всеціло ставив себе до диспозиції альпіністам і терпеливо водив їх коридорами урядових установ, де вони мусіли діставати потрібні папери. Кожний, хто зазнав трудів виснажуючих високогірських мандрівок, знає якою благодатною й заохочуючою у найбільш трудних обставинах є мрія про остаточний поворот до вигоди, першої гарячої купелі, першого порядного обіду й доброго напитку. Такі думки про Борисів готель і його бар „Як і Єті" не одному бідоласі, який мерз на верхів'ях у тоненькому шатрі серед вічних снігів додавали заохоти й відваги. Верталися вони докраю виснажені, але щасливі і ділилися з Борисом радісними новинами про успіхи, але часом теж і розповідями про неминучі трагедії в горах. У коробці під канапою своєї вітальні Борис зберігав пам'ятки з цих виправ; наприклад, різні камінці дарували йому альпіністи, які поверталися з мандрівок з Евересту, Давляґірі, Макалю, Аннапурни, Нільґірі й інших верхів.

— Я все тратив гроші на експедиціях — згадував Борис. — Подумайте тільки: кожний з них вертався вихудлий і голоден, втратив принайменше 40 фунтів ваги і виглядало що хоче їх мати назад за один тиждень харчування в моєму готелі!"

Частими гістьми були теж і ветерани минулих виправ — між ними Едмунд Гілярі, колишній новозеляндський бджоляр, та його провідник Тен зінґ Норкей із племени шерпів, що перші вийшли на шпиль Монт Евересту в 1953 році. Опісля Гілярі присвятився організації шкіл для шерпів у їхніх верховинних селах у північно-східньому Непалі і був радий, що з Борисом не мусить в сотний раз розповідати про свої гірські подвиги, темою, бо, що їх обох теж цікавила, було пасічництво.

Приватне мешкання Бориса було на горішньому поверсі, у вежі. Там, у просторій вітальні, стояв великий фортепіян заставлений автографованими фотографіями королів і балетмайстрів, а навколо розміщувалася колекція грамофонних платівок, в якій чимале місце займала музика Стравінського та українські народні танці.

Цього вечора в кришталевій залі палати Сінґа Дурбар непальські й закордонні достойники у своїх реґаліях і парадних уніфірмах засіли до підготованого Борисом бенкету. Але святкування на цьому не закінчилися і в наступних днях слідували військові паради Ґурків, кавалерійські герці, чолобитні брамінських і буддистських жерців з далеких і близьких святинь, народні маніфестації, промови, походи й танці. Кожного вечора відбувалися відплатні бенкети в різних амбасадах, а в дні офіційні відвідини святинь Катманду й околиць, і тільки коли всі закордонні достойники й журналісти, змучені, але вдоволені, роз'їхалися домів, зміг Борис відітхнути спокійніше.

Другою подібною нагодою була державна візита британської Єлисавети II королівські лови в лютому 1961 року. Теж і тим разом Борисові доручено зорганізувати бенкети в столиці і полювання в джунґлях Чітвану, в південній гарячій смузі Непалю. Тепер там є „Чітван Національний Парк", у якому полювання суворо заборонені, а відвідувачі можуть, як пощастить, бачити носорогів або свіжі сліди тигрів в болоті коло водопоїв, проїжджаючи по джунглях на хребтах слонів.

З Великобританією Непаль мав віддавна приязні відносини. Після невдалих спроб завоювати непальське королівство з початком XIX століття, Великобританія визнала його повну суверенність і була єдиною західньою державою, що мала привілей утримувати в катманду свого офіційного „резидента". В 1911 році відвідав Непаль король Юрій V, а цим разом бажання Маґендри було, щоб урочистості набагато перевершили своїм блиском попередню візиту. І справді, прийняття у столиці, а зокрема королівське полювання були переведені з багатством і помпою, які ледве чи колись повторяються в історії. Для підготови мисливського табору над річкою Рапті змобілізовано непальську армію. Збудовано летунський майдан серед джунґлів, бульдозери викорчовували й зрівняли одну квадратову милю, всю околицю прочищено від москітів повітряним скроплюванням, після чого територію табору засаджено травою і привезеними цвітучими деревами. Посередині збудовано великий модель Монт Евересту, а обабіч виросло ціле містечко шатер для королівських гостей, їхнього антуражу, прислуги і преси. „Шатро", в якому королева і принц Пилип мали перебути одну добу, складалося з одинадцяти кімнат, прикрашених кольоровими вибивками й килимами, в тому: дві спальні, вітальня, окремі приміщення для королівських секретарів і придворних дам, з повним влаштуванням, біжучою водою, лазничками й туалетами. Подібно були влаштовані приміщення для короля Маґендри і його двору.

Для полювання змобілізовано 376 слонів — небувале досі число. Окремі слони, барвисто розмальовані, були призначені для всіх достойників, дванадцять для преси, а шість слонів, під командою Інґер, були обладнані як рухомий бар із напитками й закусками. Решту слонів відряджено для формування двомилевого кільця облави.

На полювання принц Пилип з'явився у парадній уніформі, але із забандажованою правою долонею. Подано до відома, що їх величність терпить від інфекції вказівного пальця і не може стріляти. Очевидно, тут ішлося про те, щоб не наражуватися всяким товариствам охорони звірят і іншим гуманним організаціям, у яких Пилип був патроном з уряду, а теж щоб зменшити галас ліберальної англійської преси, що ремствувала проти „королівських екстраваґанцій в добі демократизації й емансипації третього світу". Так отже привілей „першого тигра" припав британському секретареві закордонних справ лордові Гюмові, який показався дуже невторопним стрільцем, що й дало деякі комічні аспекти ранішньому полюванню. Зорганізований Борисом полуденок, що включав двадцять два роди непальської дичини, шашлик із дикого кабана, індійське куррі з сарниною та печені журавлі, був подаваний на мальовничому березі річки. Пополудне було призначене для полювання на носорогів, після чого король Маґендра давав вечерю у своєму шатрі. Там королева Єлисавета особисто ґратулювала Борисові за пілав з райських птахів та інші екзотичні присмаки. Наступного дня, на прощання, Борис вишикував в одну лаву всіх 376 слонів, що дало неперевершений спектакль. Королева особисто фільмувала цю параду, ґальопуючи на хребті слона, заявила Маґендрі, що це був один з найбільш захоплюючих днів у її житті.

Продовження буде.

Успіхи нашої молоді



Д-р Северин Богдан Палидович.

Все частіше можна прочитати на сторінках нашої преси про успіхи української молоді, що є рівною успіхом нашої еміграції. Кадри нових професіоналістів збільшилися ще одним дуже цінним членом, що ним став д-р Северин Богдан Палидович.

Він є сином Ольги й Северина М. Палидовича відомого суспільно-громадського діяча, котрий віддано співпрацював з молоддю і для молоді на різних постах. Зараз він є деректором середньої школи в Кліфтоні, президентом Управи асоціяції адміністраторів і головою радних в коледжі Пассейського повіту.

Молодий Северин з відзначенням закінчив медичні студії і здобув докторат в Медичному університеті Ню Джерзі. Д-р Палидович, вихованець Пласту, добрий спортовець з відзначенням закінчив середню школу в Кліфтоні, поступив на вищі студії до відомого університету ім. Бравна, які закінчив також з високим відзначенням в 1985 році. Протягом чотирирічних студій, крім шкільної праці, був активним в дружині копаного м'яча і був її капітаном. Після закінчення Медичного університету в 1989 році його прийнято на практику до відомого Сейнт Барнабас шпиталю в Лівінгстоні, де буде також відбувати свою резидентуру в ділянці оптимології і радіології.

Досягнення молодого лікаря варте уваги й може бути прикладом для інших молодих, що через наполегливу працю можна дійти до бажаної цілі.

Докторові Палидовичеві гратулюємо за його академічні досягнення, бажаємо дальших успіхів в медичній ділянці й корисній праці для української громади.

Приятелі

Клівленд — на пам'ятник Тарасові Шевченкові у Львові

Завдяки заходом 8-го Відділу ім. Олени Теліги Українського Золотого Хреста в Клівленді в суботу, 20-го травня ц.р., в залі ім. Митрополита Шептицького при катедрі св. Йосафата в Пармі, відбувся доброчинний концерт (фільм), ввесь прибуток з якого призначений на побудову пам'ятника генієві і пророкові українського народу Тарасові Шевченкові у Львові.

Концерт відкрила голова Відділу, активна діячка української жіночої організації (до речі, народжена на вільній землі Вашінгтону) Маруся Попович. Вона зазначила, що справа побудови пам'ятника Тарасові Шевченкові у Львові, що мало бути здійсненим ще сто років тому, тепер для наших земляків на батьківщині є одною з важливіших справ. Саме тому ще 30-го січня минулого року у Львівському театрі опери на балету ім. Ів. Франка відбувся дуже величавий концерт, в якому взяло участь багато наших видатних мистців, ввесь прибуток, з якого також було призначено на побудову пам'ятника. При цій нагоді додамо, що в даному випадку, як наша преса вже не раз писала, йдеться не тільки, чи навіть не стільки про саму мету чи ідею побудови пам'ятника нашому поетові і борцеві за національне визволення українського народу, але і про те, де саме той пам'ятник буде стояти. Бо в той час, коли українська громада Львова і всі українці взагалі цілком справедливо вимагають, щоб пам'ятник стояв у центральній частині міста, окупаційна влада, навпаки, посилаючись різні протекти, намагається призначити місця для нього десь на околиці в малозаселеній частині міста.

У той концерт у Львові, як кожен міг переконатися з поданого фільму, справді був величавим і незабутнім. Вже лише те, що на ньому було виконано багато творів таких композиторів, як М. Лисенка, С. Людкевича, А. Вахнянина, В. Барвінського, В. Менделісона, А. Кос-Антольського, М. Леонтовича та інших, багато говорить. А виконаних творів було багато і вони були різноманітні, починаючи від увертюри М. Лисенка до опери „Тарас Бульба", „Шаліїте, шаліїте, скажені кати" сл. О. Колеси, в музичній обробці С. Людкевича, „Вічний революціонер", сл. Ів. Франка, муз. М. Лисенка, і кінчаючи народною піснею „Роду наш красний" в обробці В. Смогителя, слова безсмертного „Заповіту" Т. Шевченка.

З-поміж учасників концерту у Львові не можна не згадати таких заслужених сучасних мистців України, як М. Крушельницька, Л. Шутко, Л. Божко, О. Волинець, Н. Матвієнко, Є. Вахняк та інших. Головним режисером і диригентом концерту був І. Лацанич.

Нарешті, якщо йдеться про побудову пам'ятника нашим діячам взагалі, а Тарасові Шевченкові зокрема, то напевно не може бути двох думок — такі пам'ятники треба ставити, і то не тільки там, на рідних землях, але також і тут, на чужині. Але лише при одній умові — якщо ми також будемо виконувати заповіти того діяча, якому ми поставили пам'ятник. Бо, наприклад, що з того, коли в Харкові стоїть дуже величавий пам'ятник Т. Шевченкові, поставлений 1935 року, коли в тому самому Харкові на 156 російськомовних шкіл україномовних залишилося ще лише дві. Не набагато краща ситуація тепер з українськими школами також по багатьох інших містах України. Чому? Бо, виходить, самі батьки дітей так хотіли...

Можна бути певним — для Шевченка напевно було б куди приємнішим бачити по містах України замість камінних чи бронзових пам'ятників з себе більше українських шкіл, частіше чути рідну українську мову і т.д. Але щоб цього досягнути — треба виконати „Заповіт" нашого великого Кобзаря й Пророка. На жаль, цього не сталося...

Нові члени УВАН у ЗСА

Управа Української Вільної Академії Наук у ЗСА повідомляє, що в наслідок довгого балотування, в якому взяли участь п'ятдесят два дійсні члени УВАН у ЗСА, обрано тридцять шість нових дійсних членів, чотирьох нових членів-кореспондентів і двох старших наукових співробітників.

На дійсного члена УВАН у ЗСА обрано доктора Роберта Конквеста: англійського поета, дипломата і світової слави дослідника Советського Союзу. Д-р Конквест, який тепер працює в Інституції ім. Гуверта Станфордського університету в Каліфорнії, є автором понад двадцяти книжок. Серед них: клясичний твір про сталінський терор („Великий терор") і славнозвісна книжка про штучно створений на Україні голод („Жнива смутку"). Останню книжку, до речі, має передрукувати в перекладі ленінградський журнал „Нева".

Між новими дійсними членами УВАН є шість духовних осіб-науковців. Між ними є: Владика Єпископ Всеволод Коломієць-Майданський, з Ню Йорку; отець д-р Степан Ярмусь, Голова Консисторії Української Православної Церкви в Канаді; католицький теолог о. д-р Петро Біланюк, з Торонтонського університету, Канада; отець Олег Кравченко, колишній лектор православної Колегії св. Андрея Манітобського університету, Вінніпег, Канада; отець д-р Ісидор Іван Патрило, головний настоятель-протоархимандрит Василіян, з Риму, Італія; та Сестра проф. д-р Софія Сеник, звичайний професор історії Папського Східного Інституту в Римі.

Також вибрано як дійсних членів поета Василя Барку та тринадцять філологів (мовознавців і літературознавців). Серед них: проф. Христина Бетін (університет стейту Ню Йорку в Стоні Брук), проф. Ася Гумецька (Мишиганський університет), д-р. Оксана Драй-Хмара Ашер (викладала як професор-гість у Корнельському та Лонг-Айленському університетах та в Ню Йоркському Політехнічному інституті), проф. Володимир Жила (Тексаський технічний університет та УВУ в Мюнхені), проф. Альберт Кіпа (Мюленберг коледж), проф. Наталія Пазуняк (Вілланова університет), проф. Микола Палій (Белойт коледж), проф. Марія Пшепюрська-Овчаренко (викладач української мови у вищих школах на Україні, проф. Східного Іллінойського університету й проф. УКУ в Римі, Італія), проф. Валер'ян Ревуцький (викладач українського та світового театру в Музично-Драматичній Консерваторії в Києві в 1943-44 рр., проф. університету Британської Колюмбії), проф. д-р Ганс Роте (Бонський університет, Західня Німеччина), проф. Леонід Рудницький (університет ЛяСаль, Філядельфія), проф. д-р. Фрідріх Шольц (Мюнстерський університет, Західня Німеччина) і проф. Зоя Юр'єва Ню-Йоркський університет.

Дійсними членами вибрано шістьох істориків: вищезгадану Сестру проф. д-р Софію Сеник, проф. Патрицію Герліґі (Бравн університет), проф. д-ра Едгара Геша (Мюнхенський університет, Західня Німеччина), проф. Яна Запрудника (Квінс коледж; він же редактор білоруського відділу „Радіо Свобода"), проф. д-ра Ганса Йоахима Торке (Вільний університет в Західньому Берліні) і проф. Джанапавла Химку (Альбертський університет, Едмонтон, Канада).

Серед нових дійсних членів УВАН у ЗСА є ще чотири політологи-дослідники Советського Союзу, а саме: крім вищезгаданого д-ра Роберта Конквеста, проф. Теофіль Кіс (Оттавський університет, Канада, та УКУ в Римі, Італія), проф. Богдан Кравченко (Альбертський університет, Едмонтон, Канада; він же директор Канадського Інституту Українських Студій) і проф. Зеновій Сохор (Кларк університет). Є два економісти: проф. Омелян Бей (Шіппенсбурзький університет) і проф. Олександер Воронюк (Католицький університет Америки у Вашінгтоні). Є два мистецтвознавці: проф. Рената Голод-Третяк (Пенсильванський університет) і проф. Мирослава М. Мудрак-Цішкевич (Огайський стейтовий університет). Є також три нові дійсні члени УВАН у ЗСА з природничих наук: проф. медицини-патології Джорджтавського університету у Вашінгтоні д-р Тетяна Антонович і проф. медицини-рентгенології в Пенсильванському університеті д-р Лариса Біланюк і хемік-фармацевт д-р Юрій Денбський, з Інституту військової фармацевтики і харчової хемії та УВУ в Мюнхені, Німеччина.

Між новообраними дійсними членами є один англієць, двоє американців неукраїнського походження, двоє білорусів і четверо німців. З Канади обрано сімох нових дійсних членів, із Західньої Німеччини п'ять, а з Італії обрано двох.

Крім того, обрано чотирьох нових членів-кореспондентів і двох старших наукових співробітників. Членами-кореспондентами обрано д-ра Христину Пеленську (з Айова Сіті, Айова), проф. Юрія Перфецького (філолога з університету ЛяСал у Філядельфії), д-ра Софію Слюзар (Пейс коледж, Ню Йорк; вона ж редакторка американського урядового журналу „Проблеми комунізму") і проф. Оксану Соловей (Сейт Пол, Мінн). Старшими науковими співробітниками обрано поета Володимира Біляєва з Вашінгтону і мґр Павлину А. Данчук, з Джерзі Сіті, Н. Дж.

Чимало фахівців помогли підготувати балотування. Ініціятива ж вийшла в травні 1988 року з Комітету членства. До складу Комітету входять президент Академії, генеральний секретар, науковий секретар і три члени управи (Ярослав Білінський, Василь Омельченко, Яків Гурський, Олекса Біланюк, Марта Богачевська-Хомяк, Ярослав Пеленський). Нових членів підшукували на підставі звичайних університетських та подібних наукових критеріїв.

Відповідаючи на питання, чому в 1989 році обрано було аж сорок два члени різних рангів, президент УВАН у ЗСА Я. Білінський відповів: „Ми хотіли осягнути три цілі. Поперше, ми мусіли заповнити болючу прогалину. Протягом останніх двох років померло дев'ять академіків дійсних членів: отець Мелетій Войнар, маестро Йосип Гірняк, проф. Василь Гвоздецький, проф. Сергій Крашенніков, Юрій Лавріненко-Давнич, проф. Любов Марголіна-Гансен, д-р Іван Новосівський, проф. Іван Олексишин і редактор Іван Світ. Подруге, ми хотіли формально відзначити науковий здобуток старших людей, яких, на жаль, в минулому Академія недобачила. Потретє, ми розбудовуємо базу з надійних науковців середньої генерації, які вже здобули собі високі пости в американських, канадських або західньоевропейських університетах. Усіх наших нових членів Управа сердечно вітає і бажає їм успіху в науковій праці".

УВАН

ДЕЛЕГАЦІЯ ПОЛЬСЬКОЇ спілки „Солідарність" відбула в Бонні переговори з Фрідріхом Фосом, секретарем міністерства фінансів. Ще раніше делегація „Солідарності" мала розмову з міністром економіки Західньої Німеччини Гавсманом. Польська сторона розповіла про свої пляни економічних і політичних реформ. Обидві сторони погодилися, що політичні реформи повинні супроводжуватися економічними і що Польща потребує кращого економічного управління. Як сказав Гавсман, Бонн збереже за собою керівну ролю, допомагаючи Польщі відкласти її борги на пізніше.

ГЕНЕРАЛЬНИЙ СЕКРЕТАР Ісламської конференції Гамід Альгапід відвідав табори етнічних турків, що прибули з Болгарії і живуть в наметах. Один з ісламських лідерів, що здійснював інспекцію цих таборів, закликав уряд Болгарії дотримуватися прав людини і засудив дії, які причинилися до втечі тисяч громадян турецького походження від насильної асиміляції.

ТУРЕЧЧИНА І СССР ПІДПИСАЛИ в Анкарі угоду про регулювання прикордонної торгівлі. Угоду підписали міністер фінансів з турецької сторони та міністер зовнішньої торгівлі СССР Катушев, який заявив кореспондентам що СССР зацікавлений в обміні товарів важкої індустрії на вироби легкої промисловости з Туреччини.

ПОДЯКА

Ректор Українського Вільного Університету та Управа Товариства Приятелів УВУ висловлює щиру подяку усім вельмишановним жертводавцям за грошеві пожертви в 1988 році на потреби і діяльність УВУ.

Америка
(амер. дол.)
50,293.00 Фундація УВУ в Америці
2,000.000 Українська Медична Асоціяція
1,000.00 д-р А. Н. Хрептовський
100.00 д-р Юрій Гайдучок, Мирон Болюх
50.00 д-р Уляна Климищин, о. мґр Василь Іващук
30.00 мґр П. А. Данчук,

Канада
(канад. дол.)
10,000.00 Преосвященний Владика Ізидор Борецький
4,000.00 Фундація УВУ
3,067.00 збірка під час відвідин Ректора УВУ в Едмонтоні дня 16 квітня 1988 р. в залі „Верховина" була виголошена доповідь про наслідки в Чорнобилі. Збірку заініціював і перевів д-р М. Суховерський.
1,000.00 Комітет Українців Канади — Едмонтон
200.00 д-р Д. Мельник, д-р М. Суховерський.
По 100.00 дол. зложили :
С. Балишин, Ольга Монастирська, Р. П. Рошак, д-р Ярослав Славутич, Олена Стадник, М. Ткачук, д-р Д. Тодосійчук, Українська Стрілецька Громада.
По 50.00 дол. зложили :
Є. Апонюк, І. Бомбак, В. Вірстюк, інж. В. Кунда, Анна Прийма, д-р П. Саварин,
По 30.00 дол. зложили :
Софія Климкович, П. Косик, М. Рожак.
По 25.00 дол. зложили :
В. Марич, інж. Я. Скрипник.
Збірка М. Кучера не записаних жертводавців 310.00 дол. Разом 3,067.00 дол. Всім жертводавцям щира подяка.
500.00 Марія Дзісь.
300.00 Марія Семенчук,
200.00 Українська Національна Кредитова Спілка в Монтреалі
150.00 о. митрат Ярослав Гайманович
100.00 проф. Р. Нагребецький,

Австралія
(авс. дол.)
500.00 КОДУС Представництво
200.00 Українська Кредитова Спілка Карпати

Франція
(ф. фр.)
10,000.00 Людмила Кульчицька

Німеччина
(н. м.)
2,992.00 проф. Т. Б. Цюцюра
2,485.00 проф. В. Янів,
1,496.00 мґр М. Ковальська,
3,050.00 д-р А. Животенко-Пянкофф,
1,541.00 проф. Люба Жук,
1,337.00 д-р Ірина Мороз,
(н. м.)
По 1,000.00 зложили :
Високопреосвященний Архиєпископ Анатолій Дублянський, д-р Р.С. Шульц, Сенатор Йост Гурлєр
915.00 проф. П. Гой,
700.00 д-р А. Ткач,
560.00 проф. В. Жила,
550.00 д-р Ю. Денбський,
По 500.00 д-р К. Ф. Говора, д-р Вольф-Ульрих Кропп
448.00 проф. А. Жуковський,
450.00 д-р І. Жегуц
490.00 проф. З. Соколюк
По 364.00 проф. Б. Вітошинський, проф. К. Митрович
257.00 д-р Дуркот
308.00 проф. П. Цимбалістий
300.00 д-р М. Деменів
250.00 Р. Данилюк Ню Йорк
120.00 М. Проданик
По 100.00 о. проф. П. Біланюк, проф. Я. Розумний, П. Гільтайчук, інж. Й. Саюк.

„Сміх..."

(Закінчення зі стор. 2)

сну". Як годиться в житті він висуває її завжди на певну височчінь, але робить це дотепно, бо це ж з його своєрідних літературних засобів, „похвалити, а разом над чимось і посміятися". Але буває, що він відчуває і страх перед дружиною — „ану ж мій коханий „маклер" візьме мою думку серйозно та інвестує мої гроші в свої золоті перстені й браслети". Але тут же з'являється у нього повне довір'я до „свого консультанта", бо він є не тільки його „найкращою половиною", але й „найбільшою половиною його кишені". Таким чином, коли говорити про успіх гуморесок, то в багатьох випадках його треба віднести на долю дружини автора. Вона виступає в них як герой, що зачаровує нас своєю задушевністю, а попри те хитрістю і розумом.

Не можу не згадати три проблеми, що склалися навколо імени й прізвища автора. „Хто він? Справжній він чи, може, опинившись в згубному довкіллі, лишилася тільки тінь його „я"? „Walter Car, — він пише, — це я. Я знаю, хто я, не забув. Нічого я не змінив, нічого не зрадив, нікому не піддався. Тільки так склалося, що на деякі важливі події не мав я ніякого впливу. Чи це моя провина?" Далі він продовжує: „Я скоро звикав до свого нового становища, хоч не забував, хто я, глибоко в серці заховав пам'ять про ролю політичного емігранта й українського амбасадора, яку я виніс з таборів ДП та яка, мов задушений вогонь, жевріла, часом навіть спалахувала й припікала. З часом я освоївся з моїм статусом... І так я звик до свого „Волтера", хоч він трохи спочатку мене муляв, а за „Цапом" не зронив сльози".

Які ж тоді секрети творчої лябораторії нашого автора? Тут сміливо можна відповісти, що своїм корінням вони лежать в багатій українській народній душі, в тому віковому відгомоні реготу запорожців, які пишуть листа турецькому султанові, в пісні, що століттями не втихає про козака, що, необачний, проміняв жінку на тютюн та люльку, як також в творчості багатьох наших письменників.

Автор рецензованої книжки — самобутній і своєрідний письменник, який має свою творчу манеру. Його гуморески відзначаються дотепністю і гостротою думки. В них вдало поєднані щедрість душі автора з його людською незлобливістю. Він твердо стоїть на тих самих основах, на яких стояв наш славний гумурист Остап Вишня. „Що треба, щоб мати право з людьми посміятися, покепкувати?" — запитував О. Вишня й тут же відповідав: „Треба любити людину більше, ніж самого себе. І тоді людина разом з тобою буде сміятися... із себе, із своїх якихось хиб, недоліків і т. д. і буде такий дружній, такий хороший сміх... Сміх, що не ображає, а виліkує, виховує людину, підвищує".

Обкладинка збірки — роботи Едварда Козака. У збірці вміщено численні малюнки, взяті з гумористичного журналу „Лис Микита", який видає відомий гуморист і карикатурист Еко (псевдонім Едварда Козака). У малюнках заховано чимало здорового гумору, що не тільки посилює зміст гуморесок, а робить їх нев'янучими й особливо близькими до читача.

В цілому рецензована збірка цікава, потрібна й своєчасна. Треба сподіватися, що її прочитає кожний, у кого немає бажання втекти від світу, а плекати любов до людей, піддаючи їхні вади легкій насмішці, але доброзичливій і незлобній.

Математик...

(Закінчення зі стор. 2)

личини, або зректися польського громадянства і працювати як советський громадянин. Він вибрав другу можливість. Незабаром після того йому відібрали всі попередні привілеї, а коли настав процес Спілки Визволення України його арештували і засудили на „скільки там років"ув'язнення і примусових робіт, мабуть, на Соловках. Відносно скоро (може за кілька років, точно не пам'ятаю) його звільнили з в'язниці і з примусових робіт, бо була якась амнестія, але не дозволили йому й родині (тітка поїхала туди добровільно) вернутися на Україну. Чайківські жили на Сибіру й Микола вчив дітей поселенців грамоти, як сільський учитель.

„Довгі роки ми не мали вістки від Чайківських і може звідси Ваша інформація, що його знищили НКВД. За часів большевицької окупації вони теж не відзивалися. Коли ми вже були в Америці, прийшла вістка, що Чайківські повернулися до Львова і що Микола викладає математику в Львівському університеті Івана Франка та має титул академіка.

В 1968 році мої діти відвідали Миколу у Львові. Йому тоді було між 80 і 90 років життя. Тітка тоді вже померла, а він, мабуть, одружився на старості вдруге. Мої діти були ним дуже захоплені, його інтелігентністю і ніжністю, як теж тим, що добре пам'ятав усю родину.

Ось такі Вам інформації про Миколу Чайківського.

„Щиро здоровлю..."

Цю інформацію повинні взяти до уваги зокрема дослідники його трагічного періоду „українізації", яка була попередником сьогоднішньої гласности в горбачівській версії.

Володимир Барагура

Нападнується...

(Закінчення зі стор. 1)

відуючи українські села й осередки організованого життя (Свидник, Пряшів). Таку ж краєзнавчу подорож відбув редактор ЕУ-Д на Лемківщині і Засянні з метою познайомитися зі станом та проблемами української меншости у цих двох східньоевропейських країнах, що увійдуть до шостого тому ЕУ-Д. В Польщі, між іншим, В. Маркусь з родиною побував у ряді лемківських сіл, в Перемишлі, Ярославі, Кракові, Освенцімі, Ченстохові та у Варшаві.

При цій нагоді так само зорганізовано групи співробітників ЕУ - Д, що опрацьовуватимуть матеріяли про українське поселення у стосовних країнах. Шостий (східньоевропейський) том ЕУ-Д буде присвячений українській діяспорі в Східній Европі. Він мав би бути редакційно закінчений в половині 1991 року.



Ділимося сумною вісткою з Родиною, Приятелями і Знайомими, що в понеділок, 10-го липня 1989 р. на 95-му році життя відійшов у Вічність

бл. п.

ІВАН КОСТИК

ПАРАСТАС у середу, 12-го липня 1989 р., о год. 8-ій веч. в похоронному заведенні В. Когута в Бейон, Н. Дж.

ПОХОРОН у четвер, 13-го липня ц. р., о год. 10-ій в церкві св. Софії в Бейон, Н. Дж., а відтак на український православний цвинтар св. Андрія в Савт Бавнд Бруку, Н. Дж.

Залишив у смутку:

сестру — МАРІЮ МУДРУ
племінника — МИХАЙЛА КОСТИКА
кузенів — МИХАЙЛА, СТЕФАНА, ПЕТРА ІВАНА ЯХМЕНЦЯ
кузинку — ЕВУ Д'ІМПЕРІО

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ім. ШЕВЧЕНКА в НЮ ЙОРКУ

зі смутком повідомляє Членів й Українське Громадянство, що 7-го травня 1989 р. у Пармі, Огайо, на 80-му році життя відійшов у Божу Вічність



бл. п. о. митрат

д-р ІЗИДОР НАГАЄВСЬКИЙ

дійсний член Історично-Філософічної Секції НТШ, автор праць на історично-церковні теми, професор Українського Католицького Університету в Римі, капелян Української Дивізії Галичина, віддданий священик УКЦеркви та український патріот.

Похоронні обряди відбулися у церкві св. Андрея у Пармі і похоронено на цвинтарі свв. Петра і Павла.

Дружині пані Ользі, доньці Орисі з родиною, синам Зенонові і Олегові з родинами, ближчій та дальшій родині висловлюємо глибоке співчуття.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Управа Наукового Товариства ім. Шевченка і Дирекція Історично-Філософічної Секції НТШ

В ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ нашої Незабутньої і Найдорожчої Жінки, Мами, Бабці і Сестри

бл. п.

ПАВЛИНИ ПИЛИПЧАК

з роду СТАДНИЦЬКА

буде відправлена

СЛУЖБА БОЖА

в церкві святих Петра і Павла в Джерзі Сіті, Н. Дж. в НЕДІЛЮ, 16-го ЛИПНЯ 1989 р., о год. 8-ій ранком

Просимо згадати Покійну у своїх молитвах:

В глибокому смутку:

чоловік — МИХАЙЛО
дочка — ІРИНА МАТЕЙКО з дітьми МИКОЛОЮ, ХРИСТИНОЮ і БОГДАННОЮ
дочка — БРОНЯ ПАВЛИШИН з чоловіком МИРОНОМ з дітьми АНДРІЙКОМ, МАРКОМ і НАТАЛІЄЮ
дочка — ПЕТРУСЯ МУДРИК з чоловіком ПЕТРОМ з дітьми МАТВІЄМ, МИХАЙЛИНОЮ і СТЕФАНОМ
брат — СТАНІСЛАВ з Родиною
сестра — АНЕЛЯ з Родиною

Незабутній концерт у Чикаго

У суботу, 17-го червня, в авдиторії катедральної української щоденної школи св. о. Миколая відбувся концерт, унікальний своїм репертуаром та цікавою гамою мистецьких сил, що виконували точки програми, а це студенти Малої семінарії отців Редемптористів із колеґії св. Володимира, що знаходиться в канадському містечку Роблин у Манітобській окрузі.

Вже задовго до початку концерту шкільні коридори виповнили українські любителі музики, танку та співу, які з нетерпеливістю чекали на відкриття дверей авдиторії.

Із деяким опізненням вкінці впущено численних глядачів у простору залю школи, стіни якої прикрашені малюнками, виконаними учнями школи, що зображують низку українських церков із різних закутин України та силюетами осіб, які своїм притаманним убором вказують чи то на специфічну частину нашої батьківщини, чи на дану епоху у нашій славній історії.

Коли притемнено світла на залі, численних глядачів зі сцени привітали студенти-хористи, зодягнені в вишивані сорочки, чорні штани та опасані широкими козацькими поясами, які під диригентурою свого мистецького керівника Браєна Черевика виконали спершу американський гимн, а відтак низку церковних співів на два голоси.

Опісля о. Климчук, парох катедри св. о. Миколая, привітав теплими словами молодих гостей із далекої Канади, що вже вдруге відбувають своє турне по численних канадських та американських містах та містечках. Перший їхній концерт відбувся у Чикаго в 1987 році в авдиторії середньої школи „Клементе", що в сусідстві української дільниці. У наступному році парох катедри св. о. Миколая запросив на конферансьє концерту о. Петра Стасюка, духовного опікуна студентів із колеґії св. Володимира.

Вкоротці на залі покотилися бадьорі звуки запорозької мелодії і на ясно освітлену сцену вимаршували горді своєю поставою „запорожці", вимахуючи відважно блискучими шаблями, які виконали танець „Запорожець". Знечев'я забриніли солодкі звуки й на сцені появилися бандуристи-студенти, які із вродженим талантом, по-мистецьки виконали на цьому історичному інструменті мелодії „Козачка", в мистецькій обробці Б. Черевика. Коли вкінці притихли рясні оплески публіки, о. П. Стасюк привітав чикаґську публіку, яка своєю численністю винагородила не тільки матеріяльно, але й морально цю 40-членну мистецьку одиницю — майбутніх керівників наших громад у діяспорі; привітав та подякував також організаторам концерту в Чикаго, а вкінці подав коротку історію Колеґії, підкреслюючи при цьому, що згадана школа, єдина такого саме характеру, кожнорічно дістає доплив лише коло 20 нових студентів, серед яких часто трапляються з п'ятого покоління, які мало володіють українською мовою. Часто потрапляють сюди чужинці, які за шкільною лавкою та наполегливим зусиллям викладачів з запалом вивчають не тільки українську мову, історію, але й пізнають красу українського церковного та світського співу, дисципліни українських мелодій та навчаються гри на традиційних наших інструментах, як для прикладу, бандура, цимбали, а крім того і на доморобних інструментах, як наприклад „бугай" або „буркало", „коза-бас", „мандоліна-ліра" тощо.

Відтак юнацький хор виконав в'язанку народних пісень, за що були винагороджені рясними оплесками публіки.

Опісля на сцену знову вистрибнула група гнучких, прудких поставою „леґенів" — членів танцювального ансамблю, що під мистецьким проводом Дебі Нагачевської спритно, запально та талановито виконали жартівливий жанром танець „Карпатські юнаки", що, до речі, колись входив в репертуар ансамблю „Галичина". Цю точку переплітала гарячими оплесками публіка. Наступним виступом виконавці приємно заскочили публіку, бо завдяки дуже добре обдуманій мистецьким керівником Б. Черевиком цієї ж точки спочатку вухо слухача-любителя притаманної гуцульської музики, привітали дзвінкі звуки семиособової капелі цимбалістів, до яких згодом прилучувалися й інші музиканти з своїми музичними інструментами — бубон, мандоліна, сопілка тощо, які накінець зіграли таку улюблену українським народом гуцульську троїсту музику, виконуючи Леонтовичів „Щедрик" й низку народних мелодій в обробці Б. Черевика, який ці мистецькі перлини чарівної Гуцульщини зібрав, перестудіював та привіз із своєї мандрівки по нашій рідній Україні. Безумовно оплескам не було кінця, які припинили танцюристи, виконавши танець „Повзунець", сюжет якого у великій мірі запозичений із мистецького доробку П. Вірського.

Коротко перед перервою конферансьє концерту звернув увагу публіки на крамничку колеґії св. Володимира, де можна було закупити не тільки найновіший репертуар її студентів, записаний на магнетофонну стрічку, сорочки, медалики, ікони тощо. При цьому він із підкресленням вказав на щедрий дар на потреби школи — а це по-мистецьки виконані картини, на полотнах яких розмальований зимовий пейзаж, та статуя св. Володимира, роботи світової слави артиста-маляра та скульптура Лева Молодожанина (Мол.).

У другій частині програми молоді танцюристи виконали талановито стилізований „Буковинський танок" (враз із приспівами), а відтак виступила модерна оркестра „УДМАНА", члени якої під звуки трьох електричних гітар, бубна, акордеону та цимбалів по-мистецьки та з непересічним умінням виконали ряд мелодій музичної обробки Д. Романшина. На марґінесі варто зазначити, що саме ця музична одиниця заслуговує на запрошення із виступом на молодечі забави, весілля тощо, бо своєю грою напевно не завели б і найбільш вимогливого слухача.

Після того учні 12-ої кляси виконали в'язанку пісень на слова Т. Шевченка, муз. оформлення Я. Степового. Відтак виступали „троїсті музики", які вдало віддали красу, ритм, та дотримувалися строго правила для відтворення цього жанру народного музичного доробку, звуки якого супроводжують гуцула протягом всього життя. Проте глядача, який роками мав змогу заглядати у гуцульське серце, вразило до болю те, що хоч із сцени розливалися любі звуки троїстих музик, але їх не виконували гуцули, а група музикантів, зодягнених у „мужицький" одяг: білі сорочки та штани, а на головах у них солом'яні ширококрисі капелюхи. Однак розчарування глядачів незабаром розвіяв танок „Гопак" у виконанні студентів.

Кульмінаційною і кінцевою точкою був виступ хору учнів колеґії св. Володимира, члени якого, під акомпаньямент бандур виконали „Запорозький марш", „Взяв би я бандуру", обр. Ю. Китастого та мистец. оброб. Б. Черевика. Концерт закінчено проспіванням могутнього „Ще не вмерла Україна.." Співали всі — наші канадські гості та чикаґська публіка.

На закінчення водиться всім молодим ваконавцям-студентам Малої колеґії св. Володимира з Рабліну з глибини серця побажати дальших успіхів у їхньому цьогорічному турне, щасливого повороту у рідні мури їхньої школи, як також найкращих успіхів у студіях, а у майбутньому як в професійному, так і приватному житті.

Катерина Домашевська

З національно-...

(Закінчення зі стор. 2)

А яка ж ситуація під цю пору на відтинку української мови в Українській РСР? Це чи не найбільш невралгічний пункт усіх прямувань і заходів провідних діячів на національно-культурному перебудовному фронті. Про це заговорив мужньо і відкрито (і не вперше) поет Борис Олійник у своїй промові на з'їзді народних депутатів у Москві. Підтримуючи виступи цих депутатів, які домагалися справжньої суверенности для союзних республік, Б. Олійник зазначив, що розв'язка мовної проблеми можлива лише при одній умові: кожна національна мова повинна мати повні права на території своєї республіки. „Я звертаюсь, — говорив він — до уряду країни і Політбюра розглянути випадки переслідування членів Т-ва Української мови ім. Т. Шевченка і покарати причетних виновників"... Він теж захищав використання в республіках національних символів, прапорів, емблем, іт. Коли говорити про мовну справу в сьогоднішній Україні, то треба відмітити, що у травні прийшло до дальших заходів конкретизувати покищо проєкт закону про надання державного статусу українській мові, а впарі з цим прийшло до деякої критики пропонованих змін у цому проєкті. Доволі яскраво світло кидає на цю проблему становище Всеукраїнської Координаційної Ради Гельсінкської Спілки. На своєму засіданні (початок травня) член Спілки О. Сергієнко, інформував про ситуацію в Т-ві Української Мови ім. Шевченка, яка склалась після цього, коли більшість членів правління Т-ва погодилась задля реєстрації на принципові зміни статуту. А саме, із статуту викинено положення про українську мову, як мову міжнаціонального спілкування в межах республіки, і таким чином підтверджено нав'язуваний російськими націонал-комуністами великодержавний принцип двомовности в межах республіки. Викинено теж з проєкту пункт про членство закордонних українців у товаристві.

Не беремось в цій статті коментувати пресового повідомлення в цій справі проводу Гельсінкської Спілки, а нагадуємо те, що інший член Спілки — Микола Горбаль теж поцікавився тією справою і на сторінках „Свободи" (з 10-го червня ц. р.) в статті „Дещо про державний статус української мови" між іншим ствердив, що мовна ситуація в Україні — катастрофальна;. а в дальшому він провів аналізу пропонованих (і йому відомих) змін. Він висловив непогодження з деякими пропонованими статтями, але в кінцевому висновку ствердив що: „якщо закон (про українську мову в Україні) з'явиться навіть у такій формі, то це буде знаменне явище в житті України".

А на закінчення дамо слово секретареві Спілки Письменників України — Юрієві Мушкетикові, який на сторінках органу СПУ „Літературна Україна" ч. 21 травня у глибоким трагізмом овіяній статті, п. з. „Народе мій", м. і. пише: „Іван Франко гаряче вірив у те, що український нарід розправить крила, розквітне і 'засяє в народів вольних колі'... Але не такий цей нарід сьогодні. „В минулому був він неквапливий, сумовитий, працьовитий і покірний своїй долі". Сьогодні якогось постійного стереотипу народу не існує. Автор аналізує різні аспекти української психіки, розглядає різні фактори історичного, політичного і соціяльного життя української людини на протязі всієї історії, а зупиняючись на дуже складній проблематиці мови, зокрема у сучасному її катастрофічному стані між іншим він пише:

> Либонь жодній мові не доводилось виборювати своє існування так, як українській. Звинувачення українця у націоналізмі за те, що він розмовляє рідною мовою, — тяжка спадщина минулих літ. Нині усі свідомі себе б'ють у всі дзвони на сполох, докладають зусиль для її порятування, а несвідомі з затуманеними мізками нападають на них за це...
>
> Насамперед нам треба піднести національну свідомість українців, хто вони, чиї сини, на якій землі живуть...

Ось до якої гіркої правди договорився передовий український письменник — патріот своєї батьківщини. В своїх справді сумних роздумах він нагадує нам якою гіркою правдою сповиті слова такої маркантної постаті української культури якою був Олександер Довженко:

> Країна виховання безбатченків, безбатченків без роду, без племени. Єдина країна в світі, де не викладалась в університетах історія цієї країни, де історія вважалась чимсь забороненим і ворожим. Це — Україна!
>
> Другої такої країни на землі — немає...

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

ДАНИЛО ЗОЛОТИЙ, член УНС Відд. 432-го ім. Т. Шевченка в Торонто, Онт., помер 10-го квітня 1989 року на 87-му році життя. Нар. 1901 року в Щиршепівці, Борців, Україна. Членом УНС став 1949 року. Залишив у смутку дружину Йосифину, сина Миколая і дочку Лесю. Похорон відбувся на цвинтарі Парк Ловн в Торонто, Онт. Канада.

Вічна Йому Пам'ять!

Я. Зорич, секр.

ІВАННА КИСІЛЕВСЬКА, член УНС Відд. 151-го ім. Св. Марії в Аллентавні, Па., померла 30-го травня 1989 року на 67-му році життя. Нар. 22-го липня 1921 року в Україні. Членом УНС стала 1954 року. Залишила у смутку сестер Ольгу і Стефку і внучку Христину. Похорон відбувся 2-го червня 1989 року на укр. прав. цвинтарі Св. Марії в Аллентавні, Па.

Вічна Їй Пам'ять!

Анна Строт, секр.

НАДІЯ ХАБУРСЬКА, член УНС Відд. 432-го ім. Т. Шевченка в Торорнто, Онт., померла 16-го січня 1989 року на 85-му році життя. Нар. 1903 року в Рогатині, Україна. Залишила у смутку дочку Уляну, синів о. Ігоря, Мирона і Нестора з родинами. Похорон відбувся на цвинтарі Парк Ловн в Торонто, Онт. Канада.

Вічна Їй Пам'ять!

В. Зорич, секр.

ПАВЛИНА ВЕРБИНСЬКА, член УНС Відд. 352-го Т-ва „Запорозька Січ" в Клівленді, Огайо, померла 15-го квітня 1989 року на 90-му році життя. Нар. 1899 року в Польщі. Членом УНС стала 1931 року. Залишила у смутку синів Стефана і Йосифа. Похорон відбувся 18-го квітня 1989 року на цвинтарі свв. Петра і Павла в Пармі, Огайо.

Вічна Їй Пам'ять!

Секретар

МАРІЯ ПОЗНЯК, член УНС Відд. 100-го ім. Т. Шевченка в Ґері, Інд., померла 19-го травня 1989 року на 88-му році життя. Нар. 8-го вересня 1900 року Пенсильванії. Членом УНС стала 1938 року. Залишила у смутку дочку Катерину Ґуба. Похорон відбувся 22-го травня 1989 року на цвинтарі Св. Марії в Ґері, Інд.

Вічна Їй Пам'ять!

Секретар

ПИЛИП Т. ВАСИЛЬОВСЬКИЙ, член УНС Відд. 221-го ім. св. Стефана у Чикаго, Ілл., помер 29-го травня 1989 року на 90-му році життя. Нар. 26-го листопада 1898 року в Україні. Членом УНС став 1935 року. Залишив у смутку дружину Анну, дочку Джералдину Р. і сина Волтера П. Похорон відбувся 1-го червня 1989 року на цвинтарі св. Миколая в Чикаго, Ілл.

Вічна Йому Пам'ять!

В. Карачевський, секр.